

Nr 160.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen om viss ändring i förordningen den 13 december 1912 (nr 355) angående tullrestitution i vissa fall vid återutförelse av utländsk vara; given Stockholms slott den 18 februari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernadigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Lyberg.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Lyberg, anmäler uppkommen fråga om viss utsträckning av medgiven rätt för handelsidkare att i vissa fall vid återutförelse av utländsk vara åtnjuta restitution av den tullavgift, som av honom erlagts för en motsvarande myckenhet från utlandet införd vara av samma slag (handelsrestitution), och anför:

Grundstadgandena om ifrågavarande restitutionsrätt återfinnas i förordningen den 13 december 1912 (nr 355; jfr proposition nr 51 år 1926 jämte Bihang till riksdagens protokoll 1927. 1 saml. 137 häfl. (Nr 160.)

Gällande stadganden.

bilaga). Enligt andra stycket av § 3 i denna förordning må nämnda rätt tillerkännas handelsidkare allenast å plats, där tullkammare finnes. Vidare är i förordningen stadgat, att tillstånd till begagnande av restitutionsrätten meddelas av generaltullstyrelsen; att det endast må lämnas handelsidkare, som är känd såsom redbar och i övrigt prövas lämplig; samt att, då ansökning om dylikt tillstånd föreligger, generaltullstyrelsen skall före ärendets avgörande över denna inhämta yttrande av vederbörande tullmyndighet ävensom handelskammare eller, efter omständigheterna, annan sammanslutning av representanter för handeln eller ock vederbörande kommunala myndigheter. I övrigt innehåller förordningen bland annat åtskilliga kontrollföreskrifter om utnyttjande av rätten till restitution.

Beträffande tillkomsten av bestämmelsen, att restitutionsrätten må tillerkännas handelsidkare allenast å plats, där tullkammare finnes, må erinras om följande.

Till grund för oförmälda förordning angående handelsrestitution ligger ett av Stockholms handelskammare på sin tid framlagt, av kommerskollegium och generaltullstyrelsen överarbetat förslag, som utan väsentliga ändringar blev av Kungl. Maj:t förelagt 1912 års riksdag (proposition nr 148). Med avseende å begränsningen i rätten till handelsrestitution innefattade handelskammarens förslag, att generaltullstyrelsen skulle äga medgiva denna rätt endast åt större handelsfirma i stad, varest tullkammare under tullförvaltares överinseende funnes inrättad och där transitaffärer med främmande länder kunde i större omfattning förväntas. Kommerskollegium och generaltullstyrelsen anförde i sitt yttrande över handelskammarens förslag, att de ansåge bedömandet, huruvida en stad ägde förutsättningar för transit-handel i större omfattning med främmande länder, lämpligast böra förbehållas Kungl. Maj:t och upptogo i anslutning härtill i sitt författningsförslag föreskrift därom, att Konungen ägde bestämma, i vilka av rikets städer med tullkammare rätten till restitution skulle få tillerkännas handelsidkare. Det med nämnda proposition framlagda förslaget var också i denna del utformat i enlighet härmed. I sin skrivelse (nr 220) med anledning av propositionen uttalade riksdagen sig emellertid sålunda:

»Denna föreskrift synes icke stå i full överensstämmelse med principen, att affärsidkares personliga kvalifikationer skola vara bestämmande för meddelande av tillstånd att åtnjuta förmånen av tullrestitution. Av denna anledning har riksdagen funnit sig böra av angivna bestämmelse bibehålla endast vad i densamma synes vara det väsentliga, nämligen att rätt till restitution endast må tillerkännas å plats, där tullkammare finnes.»

I överensstämmelse med den ståndpunkt, riksdagen sålunda intagit, är gällande stadgande i ämnet avfattat.

Närmare bestämmelser angående tillämpning av förordningen den 13 december 1912 äro intagna i kungörelse den 29 juni 1926 (nr 366).

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 november 1926 har nu Stockholms handelskammare hemställt om vidtagande av åtgärder för sådan ändring av förutnämnda förordning den 13 december 1912, att även firmor, som vore etablerade på landsbygden, finge i den utsträckning, som med hänsyn till kravet på kontrollanordningar kunde prövas lämplig, erhålla möjlighet att åtnjuta rätt till tullrestitution. Till stöd för framställningen har handelskammaren framfört huvudsakligen följande synpunkter:

*Inkommen
framställning.*

Med åberopande av bestämmelsen, att restitutionsrätten finge tillerkännas handelsidkare allenast å plats, där tullkammare finnes, hade generaltullstyrelsen i ett visst fall avslagit en ansökning om tullrestitution från ett bolag, som dreve sin rörelse över Stockholm men vars styrelse hade sitt säte i Stockholms län. Enligt handelskammarens uppfattning kunde en dylik tillämpning av bestämmelsen, även om den vore formellt riktig, svårigen anses överensstämmande med författningens anda. Om en firma dreve sin import- och exportrörelse över en viss stad, borde den icke därför att den förlagt sitt huvudkontor eller sin industriella verksamhet till stadens omgivningar, förmenas att i förevarande hänseende åtnjuta samma förmåner som de i staden etablerade firmorna. Med hänsyn till den kontroll, som tullverket måste utöva, kunde det ju tänkas, att restitutionsrätten fortfarande måste lokalt begränsas, men det borde i så fall ske efter andra linjer än den i här förevarande fall tillämpade. Det vore önskvärt, att förordningens ordalydelse bättre anpassades efter de organisatoriska former, under vilka affärslivet dreves.

Efter remiss hava kommerskollegium och generaltullstyrelsen den 30 december 1926 avgivit gemensamt utlåtande i ärendet.

*Kommers-
kollegium och
generaltull-
styrelsen.*

Ämbetsverken hava därvid överlämnat yttranden från tulldirektören och tullbehandlingsinspektionen i Stockholm samt från de auktoriserade handelskamrarna i riket utom Stockholms handelskammare. De sålunda hörda tullmyndigheterna hava ansett den föreliggande framställningen böra vinna beaktande och förordat densamma. Även handelskamrarna hava, på ett undantag när, i sina yttranden tillstyrkt framställningen, varvid de i huvudsak anslutit sig till de skäl, som i framställningen utvecklats.

För egen del hava ämbetsverken, under erinran om motiven för ifrågasvarande bestämmelses tillkomst, framhållit, att det, då riksdagen på sin tid vidtog jämkning av Kungl. Maj:ts förslag till författning om handelsrestitution, icke angavs något särskilt skäl för bibehållande av stadgandet, att rätten till tullrestitution allenast skulle tillerkännas handelsidkare å plats, där tullkammare finnes. Därutöver hava ämbetsverken anfört i huvudsak följande:

Av vissa antydningar om bestämmelsens tillkomst syntes framstå såsom ganska naturligt, att medgivandet ansetts böra knytas till ort med tullkammare. En undersökning, huruvida något skäl av praktisk innebörd kunde tala emot den nu föreslagna författningsändringen, syntes närmast böra gälla frågan, om kravet på kontroll från tullverkets sida beträffande den art av restitution, som i författningen avsåges, kunde anses betinga bestämmelsens kvarstående. I detta hänseende vore då först att märka, att före ikraftträdandet den 1 juli 1926 av förutnämnda förordning den 19

mars samma år handelsrestitutionsförordningen gällde endast i fråga om vikt- och stycketull åsatta varor; efter sagda den 1 juli gällde rätten till handelsrestitution även varor, vilka enligt tulltaxan vore underkastade värde-tull.

Beträffande vikt- och stycketull åsatta varor läge enligt författningens stadganden tullverkets kontroll så gott som uteslutande på varornas undersökning och attestering av vederbörande lokala tullmyndighet dels vid införseln, dels vid utförseln ävensom på den granskning, handelsidkarens avräkningsdiarium underkastades inom generaltullstyrelsen vid jämförelse med vederbörliga tulljournaler. Vid utförsel över annan tullkammare än den, där införtullning ägt rum, hade restitution pläгат beviljas, därest kontroll-behandlingen i och för utförsel ägt rum vid tullkammaren i införselorten och godsets transport till utförselorten skett under de kontroller, som gällde i fråga om transport inrikes orter emellan av oförtullat utländskt gods. Från dessa synpunkter syntes således något hinder för den ifrågavarande bestämmelsens borttagande ej föreligga, och enligt ämbetsverkens förmenande be-tingades ej heller i övrigt dess bibehållande beträffande vikt- och stycketull åsatta varor.

Med avseende å värdetull underkastade varor gällde enligt de den 29 juni 1926 utfärdade tillämpningsbestämmelserna till förordningen om handelsrestitution, att antingen i § 2 av förordningen avsedda särskilda kontroll-föreskrifter eller i allt fall i § 3 av förordningen omförmält tillstånd med därtill anknutna föreskrifter angående importförteckning skulle meddelas av generaltullstyrelsen. Då styrelsen härvid bleve i tillfälle att, utan hinder av den i nu ifrågavarande framställning avsedda bestämmelsens upphävande, meddela de föreskrifter, som i de särskilda fallen kunde finnas av behovet påkallade, syntes ej heller beträffande värdetullsvaror något hinder föreligga för den föreslagna författningsändringen.

Då fog alltså syntes föreligga för bifall till den gjorda framställningen samt flertalet handelskamrar vitsordat lämpligheten av den föreslagna åtgärden, ville ämbetsverken tillstyrka framläggande för riksdagen av proposition om upphävande av andra stycket i § 3 av gällande förordning om handelsrestitution.

Departements-
chefen.

Den ifrågavarande begränsningen i rätten till restitution enligt förenämnda förordning synes, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, hava i viss mån berott därpå, att vid tiden för förordningens tillkomst endast städer, vari tullkammare funnes inrättad, ansåges äga förutsättningar för transithandel med främmande länder i större utsträckning. Även den omständigheten, att genom en dylik begränsning en noggrannare kontroll från tullverkets sida över restitutionsrättsinnehavarens rörelse skulle kunna upprätthållas, torde haft inverkan å begränsningens införande.

Emellertid har det nu visat sig, att handelsidkare, som bedrivit sin import- och exportrörelse över stad, där tullkammare anordnats, men funnit det fördelaktigare att förlägga sin huvudverksamhet till ort därutanför, därigenom blivit förhindrad att komma i åtnjutande av den med förordningen åsyftade förmånen. Ett undanröjande av denna oegentlighet synes mig önskligt. Då enligt bestämmelse i förordningen tillstånd till begagnande av rätten till restitution lämnas endast sådan handelsidkare, som är känd såsom redbar och i övrigt prövas lämplig, och då vidare i förordningen meddelade kontroll-

föreskrifter få förutsättas lämna full garanti mot missbruk av rätten till tullrestitution, torde en lättnad i förordningen i berörda hänseende även kunna medgivas, utan att statsverkets rätt äventyras. En sådan lättnad synes mig så mycket hellre böra ifrågakomma, som någon motsvarande begränsning av restitutionsrätten icke ansetts böra göras beträffande s. k. industrirestitution enligt tulltaxeförordningen. Jag tillstyrker alltså, att det nuvarande stadgandet, att rätt till handelsrestitution må tillerkännas handelsidkare allenast å plats, där tullkammare finnes, upphäves med utgången av juni månad 1927.

Med åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen besluta,

att § 3, andra stycket, i förordningen den 13 december 1912 angående tullrestitution i vissa fall vid återutförelse av utländsk vara skall upphöra att gälla med utgången av juni månad 1927.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Svante Ericsson.